

Knjižnica i čitaonica
Fran Galović Koprivnica

M U Z E J
G R A D A
K O P R I V N I C E

Znanstveni kolokvij i sjećanja

BOŽENA LOBOREC

Koprivnica kao inspiracija

uz 20. obljetnicu smrti književnice Božene Loborec
(Koprivnica, 2. 6. 1926. – Koprivnica, 3. 1. 2003.)

PROGRAMSKA KNJIŽICA

180 *maticahrvatska*
1842-2022

Koprivnica, Galerija Mijo Kovačić
2. lipnja 2023.

IMPRESSUM

Znanstveni kolokvij i sjećanja
BOŽENA LOBOREC - KOPRIVNICA KAO INSPIRACIJA
Galerija Mijo Kovačić, Koprivnica, 2. 6. 2023.

Organizatori:

Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica
Muzej grada Koprivnice

Suorganizatori:

Podravsko-prigorski ogranak Društva hrvatskih književnika
Ogranak Matice hrvatske u Koprivnici
Družba "Braća Hrvatskoga Zmaja" – Zmajski stol u Križevcima

Pokrovitelji:

Grad Koprivnica
Društvo hrvatskih književnika

Programski i organizacijski odbor:

dr. sc. Robert Čimin, Dražen Ernečić, Karlo Galinec,
Darko Pernjak, dr. sc. Dijana Sabolović-Krajina (predsjednica)

Nakladnici:

Muzej grada Koprivnice
Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Za nakladnike:

dr. sc. Robert Čimin
Karlo Galinec, dipl. oec.

Urednica:

dr. sc. Dijana Sabolović-Krajina

Grafičko oblikovanje:

dr. sc. Robert Čimin

Tisak / naklada:

Reklam Koprivnica / 40 primjeraka
Koprivnica, svibanj 2023.

UVODNIK

Ovaj znanstveni kolokvij održava se u znak poštovanja i sjećanja na Boženu Loborec povodom 20. obljetnice njezine smrti. Naziv mu je *Koprivnica kao inspiracija* zato što je Koprivnica bila glavno ishodište za teme i motive kajkavske i štokavske poezije Božene Loborec, njezinih romana, pripovijedaka, eseja, satira, feljtona, publicistike, i kao što smo već ranije isticali, njena stalna inspiracija, pa i opsesija. Pišući za djecu, mlade i odrasle Božena Loborec književnica je Koprivnice u pravom smislu riječi. Cilj ovoga znanstvenog kolokvija jest propitati, zasad tek u nekim segmentima, današnji značaj književno-publicističkog djela Božene Loborec (šest knjiga objavljenih za života i dvije posthumno), nove (književne) stvarnosti koju je kreirala i prelaženje lokalnih okvira.

U vrijeme kada je živjela iskoračila je iz usko zavičajne literarne produkcije i pukih kroničarskih zapisa o životu nekoga grada. Primjera radi, književni teoretičar Joža Skok prepoznao je u njezinoj prvoj knjizi *Čez mene ljudi idu* (Zagreb, 1970.) novum koji je Božena Loborec unijela u tekući tok novije kajkavske lirike nastale do početka 70-ih godina prošlog stoljeća i po svojim motivima, i po svojoj leksici, i po svojim izvorima. Knjiga priča za djecu *Četiri dječaka i jedan pas* doživjela je tri izdanja, a prva dva su bila tiskana u 16 000 primjeraka i bila su rasprodana (Zagreb, 1973. i 1975, Koprivnica, 1994). Po knjizi je 1974. snimljena TV serija za djecu. Roman za mlade *S one strane oblaka* (Zagreb, 1979.) također je uvršten u školsku lektiru. Međutim, kakva je pozicija književnog stvaralaštva Božene Loborec danas? Je li dvadeset godina nakon smrti zadržala status iznimne figure u povijesti Koprivnice druge polovice 20. stoljeća? Ako jest, po čemu? Ako nije, zašto?

Božena Loborec rođena je 2. lipnja 1926. u Koprivnici, gdje je i umrla 3. siječnja 2003. godine. Odrastala je između dva svjetska rata u obitelji poznatoga koprivničkog tiskara Valka Lobarca. Obiteljsko okruženje u kojemu se gajio kult knjige utjecalo je na njezin kasniji književni i publicistički rad. U Koprivnici, rodnom gradu, proživjela je gotovo čitav život (osim ratnih godina 1943.-1945. u partizanima, akademskog školovanja u Zagrebu 1947.-1953. i nastavničkog rada u Kotoribi 1953.-1955.). Bavila se prosvjetnim, kulturnim i književno-publicističkim radom. Bila je nastavnica materinjeg jezika u Koprivnici dvadeset i šest godina (1955.-1981.), a potom sedam godina direktorica Gradske knjižnice i čitaonice u Koprivnici (1981.-1988.). Uz dva radna okruženja, školu i knjižnicu nastajalo je Boženino književno stvaralaštvo za djecu, mlade i odrasle, kao i publicističko stvaralaštvo.

Prvu pjesmu objavila je s četrnaest godina (1940.) kao gimnazijalka u koprivničkom satiričkom listu *Podravski klopotec*, a ozbiljnije je počela objavljivati od 1968. godine u časopisima *Republika*, *Kaj*, *Oko*, *Žena*, *Podravskom zborniku* i drugdje. Njezini radovi nalaze se u mnogim antologijama, a bila je i nagrađivana. Bila je urednica književnog podlistka *Glasa Podravine*, *Ruke*. Književnu afirmaciju stekla je zbirkom kajkavske poezije *Čez mene ljudi idu* (1970.), a zatim knjigama *Četiri dječaka i jedan pas* (1973., 1975. i 1994.). Slijede satiričke pjesme *Bajkači* (1984.), zbirka štokavskih pjesama *Dječak je korak do prašume* (1989.), knjiga eseja *Skriveno u riječima koprivničkih pisaca* (1994.), knjiga kajkavske poezije *Za moje blizance* (1995.), posthumno izdane satire pod pseudonimom Ivan Husni *Tri fertala na čušpajz* (2003.) i zbirka štokavskih pjesama *Kad smo bili zečevi: izabrane pjesme* (2005). Božena Loborec bila je članica Društva hrvatskih književnika od 1975. godine.

dr. sc. Dijana Sabolović-Krajina

10.00-10.15 POZDRAVI

10.15-13.15 ZNANSTVENI KOLOKVIJ

10.15-10.30 UVOD U TEMU

dr. sc. Dijana SABOLOVIĆ-KRAJINA: "Život i djelo Božene Loborec"
(kratki uvod u kolokvij)

SESIJA 1: 10.30-11.30

KNJIŽEVNO-KRITIČKI POGLEDI NA STVARALAŠTVO BOŽENE LOBOREC

Moderator: dr. sc. Dijana SABOLOVIĆ-KRAJINA

- Doc. dr. sc. Mario KOLAR, Odsjek za kroatistiku, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci: "O kajkavskoj poeziji Božene Loborec"
- Dr. sc. Tea ROGIĆ MUSA, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb: "O ženskom subjektu u bildungsromanu *S one strane oblaka*"
- Mihaela CIK, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb: "Skriveno u riječima i slikama: likovna oprema knjiga Božene Loborec"

11.30-11.45 STANKA**SESIJA 2: 11.45-13.00****DRUGAČIJI POGLEDI NA STVARALAŠTVO BOŽENE LOBOREC**

Moderator: doc. dr. sc. Mario KOLAR

- Akademik Dragutin FELETAR, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti: "Tri životna susreta s Boženom Loborec"
- Dražen ERNEČIĆ, Muzej grada Koprivnice: "Božena Loborec i njezine veze s Muzejom grada Koprivnice i Maticom hrvatskom"
- Marijan ŠPOLJAR, PASTORALA d.o.o., Koprivnica: "Jedna fotografija iz partizana"
- dr. sc. Dijana SABOLOVIĆ-KRAJINA, Knjižnica i čitaonica Fran Galović, Koprivnica, izv. prof. dr. sc. Lidija DUJIĆ, Odjel za komunikologiju, medije i novinarstvo, Sveučilište Sjever: "Dnevnicu Božene Loborec"

13.00-13.15 STANKA**13.15-14.15 SJEĆANJA NA BOŽENU LOBOREC**

Moderator: akademik Dragutin FELETAR

- Prim. prof. dr. sc. Milan STANOJEVIĆ, dr. med.
- Božica JELUŠIĆ
- Vjekoslav PRVČIĆ
- Maja KUŠENIĆ GJEREK
- Darko PERNJAK
- Uglazbljene stihove Božene Loborec izvodi Zoran CRNČIĆ

14.15-14.30 ZAKLJUČCI I ZATVARANJE SKUPA

Napomena: Pozivamo sve sudionike skupa da doprinesu memoriranju književnog stvaralaštva Božene Loborec tako da prije ili nakon obraćanja skupu pripreme kraće govorenje njezinih stihova po vlastitom odabiru.

Mario KOLAR

Odsjek za kroatistiku, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci
mario.kolar@gmail.com

O KAJKAVSKOJ POEZIJI BOŽENE LOBOREC

U izlaganju će biti riječi o zbirci kajkavskih pjesama *Čez mene ljudi idu* (1970.) Božene Loborec. Zbirka je objavljena u sklopu tada novopokrenute *Male biblioteke „Ignac Kristijanović“* Kajkavskog spravišća iz Zagreba, koje je 1968. pokrenulo i časopis *Kaj*, kao prvi medij specijaliziran za kajkavsku književnost i kulturu. Otprilike u isto vrijeme pokrenute su i neke druge inicijative povezane s (re)afirmacijom kajkavske književnosti i kulture (zbornici, pjesnički recitali i nagrade, znanstveni skupovi, glazbeni festivali), zbog čega bi se razdoblje kraja 1960-ih i početka 1970-ih moglo nazvati svojevrsnim *kajkavskim proljećem*. Urednik spomenute biblioteke nazvane prema posljednjem kajkavskom piscu prije ilirizma bio je Stjepan Draganić, koji je bio i pokretač *Kaja* i *Spravišća*. Osim spomenute zbirke Božene Loborec, u prvo kolo nove biblioteke uvrstio je zbirke kajkavskih pjesama Stanka Dominića, Bože Hlasteca, Ivana Horvata i Verice Jačmenice Jazbec. U tom kontekstu Božena Loborec, zajedno sa spomenutim pjesnicima, pripada tom novom (izdavačkom) uzletu kajkavske književnosti, čemu je svoj udio dao i čakovečki *Kajkavski kolendar* sa svojom bibliotekom koja se pojavila 1971. i u kojoj su objavljene kajkavske pjesničke zbirke Stjepana Bencea, Ivica Jembriha, Stanka Kancijana, Martina Hegedušića, Dragutina Feletara, Bože Hlasteca i Paje Kanižaja. Osim društveno-političkog i kulturnog konteksta objavljivanja zbirke *Čez mene ljudi idu*, u izlaganju će biti riječi i o tematskim i stilskim slojevima samih pjesama. Na tematskoj razini uočena je tendencija prema introspekciji lirskoga glasa, što rezultira solilokvijima o samoći, prolaznosti, strahu i nemoći. Izuzetak su pjesme iz ciklusa *Vu Severovcu* i *na Pavelinaj*, koje uglavnom portretiraju osobe i spomenute koprivničke predjele, u kojima je autorica živjela. Sve to kajkavske stihove Božene Loborec približava tradicionalnijim glasovima kajkavskog pjesništva, koje je uskoro krenulo sasvim novim putevima tada aktualne postmodernističke poetike. U tom smislu *Čez mene ljudi idu* ne pripada onim pjesničkim zbirkama koje su otvarale nove putove kajkavskog pjesništva, nego ostaje kao pjesnički dokument intimnih i zavičajnih preokupacija koprivničke pjesnikinje.

Tea ROGIĆ MUSA

Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb

tea.rogic@lzmk.hr

O ŽENSKOM SUBJEKTU U BILDUNGSROMANU S ONE STRANE OBLAKA

Izlaganje o ženskom subjektu u romanu o odrastanju *S one strane oblaka* temeljit će se ponajprije na iskazima ženskoga glasa u tekstu romanu s pomoću kojih se, karakterološki i fenomenološki, oblikuje subverzivnost ženskosti značaja i položaja glavne junakinje unutar obitelji i društvene zajednice. Drugo, čitanje temeljimo i na iskazima sveznajuće pripovjedačice koji tumače psihološku pozadinu postupaka glavne junakinje. Cilj je izlaganja osvijestiti na temelju iskaza izrečenih u tekstu romana postupke i očitovanja kojima se empirijska autorica, Božena Loborec, upisala u povijest suvremenoga hrvatskoga ženskoga pisma i nastojati pročitati njezin autobiografski roman iz perspektive u njemu prevladavajućih ženskih glasova, i junakinje i pripovjedačice. U kontekstu cjeline poznavanja njezina opusa čini se važnim ponovno se posvetiti njezinu jedinom romanu, i osvijetliti njegove značajke i mimo, u tekstu romana očita, širega konteksta, zavičajnoga i ratnoga. Propitat će se je li taj roman dio tzv. ženske književnosti ili književnosti „pisane u ženskom rodu“ i koje su u njemu odlike tzv. ženskoga stila. Feminološki aspekt romana ispitat će se s obzirom na pojmove „manjka“ i „suviška“ kojima je domaća kritika tradicionalno, nerijetko neosvijesteno, tumačila djela ženskih autora. Božena Loborec u kritici se mjestimice uklopila u stereotip o zavičajnim autoricama koje pišu iz dokolice, neprofesionalno, s pripisivanim im manjkom svijesti o poetičkim postupcima i mehanizmima tekstualnosti. Osobito je ograničavajuća okolnost što se njezin roman bez prevelika kolebanja u kritici smjestio u književnost za djecu te će i ta ustaljena predodžba o njezinoj „prozi o odrastanju“ biti preispitana. Cilj je ponuditi čitanje koje će se odmaknuti od uobičajenih referencija koje su se pripisivale njezinu proznom pisanju (rodni grad, ratno doba, uža obitelj, zaraćene strane, ideološka očitovanja), s fokusom na feminološkom potencijalu koji tekst nedvojbeno nudi, iako, što je i očekivano, pronosi ambivalentne poruke, što svjedoči o fluidnosti ženskoga subjekta u romanu. Zato ga i vrijedi ponovno istumačiti.

Mihaela CIK

Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb

mihaela.cik@gmail.com

**SKRIVENO U RIJEČIMA I SLIKAMA:
LIKOVNA OPREMA KNJIGA BOŽENE LOBOREC**

Raznolikost književnog stvaralaštva Božene Loborec preslikava se na likovnu opremu knjiga u kojima je sakupljena većina autoričinog opusa. Naslovnice i ilustracije kao paratekstualni elementi čine važan faktor u doživljaju književnog djela, koji može utjecati ne samo na odabir knjige, već i usmjeriti čitanje. Posebno to vrijedi u slučaju književnosti za djecu i mlade, kojoj se, između ostalog, posvetila Božena Loborec. Ona je dva svoja djela objavila u izdavačkoj kući Mladost koja je u svojim poznatim nakladničkim nizovima vodila brigu o vizualnoj prepoznatljivosti izdanja, surađujući pritom s likovnim umjetnicima. Vrlo uspješna zbirka kratkih priča *Četiri dječaka i jedan pas* izašla je 1973. u Biblioteci Vjeverica, a autor ilustracija i u tom i u izdanju iz 1975. je Branko Vujanović. Osim što je bila ekranizirana, zbirka je doživjela i treće izdanje u koprivničkoj Lori 1994. za koje je ilustracije napravila Draženka Jalšić. U Biblioteci Jelen 1979. objavljen je roman za mlade *S one strane oblaka* koji je likovno uredio Irislav Meštrovic. Trajno vezana uz Podravinu, Loborec je nerijetko pisala na kajkavskom pa ne čudi da su među ilustratorima njezinih knjiga najbrojniji oni iz njezinog zavičaja. Za prvu njezinu zbirku pjesama *Čez mene ljudi idu* objavljenju 1970. u izdanju Kaja likovnu opremu radili su akademski slikar Zorislav Drempetić Hrčić i poznati umjetnik naive Ivan Lacković Croata. Još jednog umjetnika naive, Ivana Večenaja, pronalazimo kao autora ilustracija u knjizi *Za moje blizance*, objavljenoj u Koprivnici 1995., dok je na naslovnici knjige ogleđa i eseja *Skriveno u riječima koprivničkih pisaca* iz 1994. rad koprivničkog slikara Željka Mucka. Možemo pretpostaviti da je u slučaju ovih knjiga Loborec imala veći utjecaj na odabir umjetnika koji će ih likovno opremiti. Da je Boženi Loborec, od rođenja vezanoj uz tiskarstvo, vizualni aspekt knjige bitan dokazuje i zbirka *Bajkači* iz 1984. koja uz njezine satirične tekstove donosi karikature Tomislava Borše, čime su slika i tekst stavljeni na istu razinu. Također, likovni su radovi redovito bili zastupljeni u *Rukama*, književnom prilogu *Glasa Podravine* koji je Božena Loborec uređivala od 1977. do 1979. te tako afirmirala podravske književnike i likovne umjetnike.

Dragutin FELETAR

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
drago@meridijani.com

TRI ŽIVOTNA SUSRETA S BOŽENOM LOBOREC

U izlaganju će memoarski biti prikazana tri susreta, tri suradnje s književnicom Boženom Loborec, koje su imale snažan utjecaj na moju profesionalnu orijentaciju i životni put. Prva epizoda seže u daleku 1953. i 1954. godinu kada mi je mlada nastavnica Božena Loborec (tada Čišper) predavala hrvatski jezik u Osnovnoj školi u Kotoribi i kada sam zbog nje počeo pisati pjesme i romane. Druga, poduža epizoda odnosi se na živopisnu suradnju s Boženom u pokretanju i uređivanju *Podravskog zbornika*. Ona je bila u prvom uredništvu zbornika 1975., u kojem je kontinuirano surađivala od prvoga broja pa sve do 2002. godine. Ukupno je objavila 13 članaka i eseja, 10 priča i 11 pjesama. Konačno, treća epizoda odnosi se na stvaranje i izdavanje knjige Božene Loborec *Skriveno u riječima koprivničkih pisaca – Koprivnički književni krug*, koja je tiskana u izdanju Nakladne kuće „Dr. Feletar“ (danas Meridijani). Božena je bila sjajan pedagog, a još bolja suradnica.

Dražen ERNEČIĆ

Muzej grada Koprivnice / Ogranak Matice hrvatske u Koprivnici
historia@muzej-koprivnica.hr

**BOŽENA LOBOREC I NJEZINE VEZE
S MUZEJOM GRADA KOPRIVNICE I MATICOM HRVATSKOM**

Božena Loborec (Koprivnica, 2.6.1926. – Koprivnica, 3.1.2003.) nastavnica, književnica, pjesnikinja, prozaik, esejist, feljtonist i satirik te naposljetku i knjižničarka, rođena je u znamenitoj koprivničkoj obitelji tiskara i nakladnika što je od djetinjstva indirektno predodredilo njezin profesionalni život. Bila je dugogodišnja vanjska suradnica Muzeja grada Koprivnice, počevši suradnju s osnivačem i direktorom muzeja dr. Leanderom Brozovićem (1960.), potom kao suradnica i donatorica dugogodišnjeg direktora muzeja Franje Horvatića (1964.-1995.) te napokon suradnica i donatorica kustosa muzeja Dražena Ernečića (2002.). U posljednjoj godini života postala je članicom Predsjedništva Matice hrvatske Koprivnica te se zajedno s dr. Milivojem Solarom angažirala kao član Prosudbene komisije za književnu nagradu „Fran Galović“ i u izradi koncepcije književne manifestacije 9. Galovićeve jesen 2002. godine.

U izdanju Matice hrvatske Koprivnica posthumno (siječanj 2003.) joj je objavljena knjiga *Tri fertala na čušpajz*, u kojoj je objavljen izbor iz njezinih satiričkih novinskih kolumni koje je objavljivala u tjedniku Glas Podravine od 1986. do 2002. godine. Točno na 20. godišnjicu njezine smrti Ogranak Matice hrvatske u Koprivnici primio je od Ljiljane Levaković donaciju iz zaostavštine Božene Loborec u kojoj se nalaze fotografije, časopisi, knjige, hemeroteka, dokumenti i njezine zabilješke. Na prijedlog Ogranaka Matice hrvatske u Koprivnici jedna ulica u gradu imenovana je njezinim imenom.

Marijan ŠPOLJAR

PASTORALA d.o.o., Koprivnica

marijan.spoljar@kc.t-com.hr

JEDNA FOTOGRAFIJA IZ PARTIZANA

Kako je sve što je snimljeno fotoaparatom već prošlo vrijeme, nije neobično što je fotografija elegična, nostalgična umjetnost. Mnogi od onih koji su na fotografijama već su davno nestali, a s njima i svjedoci njihova uprizorenja. Stoga su prizori koje zatičemo potencijal za manipulaciju. Naime, svaka je fotografija, koliko god bili uvjereni u njezinu istinu, objektivnost i dokumentarnost, uvijek manipulativni medij. Ona je podložna različitim ključevima tumačenja već i zato što je u njezinoj osnovi, u tom udvostručenju svijeta, kako bi Susan Sontag rekla, zamka nadrealizma.

Tema je jedna fotografiji Božene Loborec iz njezinih partizanskih dana, na prvi pogled sasvim običan fotografski portret, skoro funkcionalna zabilješka za osobne dokumente. Pa, ipak, je li tako? Što govori njezino lice, pogled, kosa, uniforma, kapa sa zvijezdom? Prilog će, iz posve neznanstvenog rakursa, govoriti o tome što je upisano u jednu fotografiju, a govorit će i o protoku vremena i nostalgiji, o istini i manipulaciji, o dokumentu i sentimentalnom predmetu, o životu i smrti.

Dijana SABOLOVIĆ-KRAJINA

Stručno-znanstveni odjel, Knjižnica i čitaonica Fran Galović, Koprivnica
dijana@knjiznica-koprivnica.hr

Lidija DUJIĆ

Odjel za komunikologiju, medije i novinarstvo, Sveučilište Sjever, Koprivnica
ldujic@unin.hr

DNEVNICI BOŽENE LOBOREC

Rukopisna ostavština Božene Loborec koju je s autorskim pravima oporučno ostavila Dragutinu Feletaru i Dijani Sabolović-Krajina, svojim bivšim učenicima, sastoji se od 26 jedinica. Uglavnom se radi o fasciklima s objavljenom i neobjavljenom građom. Izuzetak je kartonska kutija u kojoj se nalazi 27 bilježnica s dnevničkim zapisima. Bilježnice su numerirane, a mogu se pratiti u dva niza. Prvi niz od 10 bilježnica obuhvaća dnevničke zapise u razdoblju 1958.-1980. (s većim prekidima u razdoblju 1962.-1967.), a drugi niz od 17 bilježnica pod nazivom *Sirove misli* zapise u razdoblju 1976.-1993. Proizlazi da je Božena Loborec u razdoblju 1976.-1980. na dva paralelna načina vodila svoje dnevničke. Ostavljeni dnevnički pokrivaju razdoblje od 35 godina u životu Božene Loborec, od njene 32. do 67. godine, odnosno deset godina do njene smrti.

Uzimajući u obzir primarne znanstvene interese autorica, analiza dnevničkih zapisa temelji se na dvostrukoj fokalizaciji: (1) unutarnjoj/personalnoj koja polazi od figure poznate sugrađanke te prati do sada nevidljivu stranu njezinoga nastavnickog i književnog rada ali i turbulentnog odnosa s Koprivnicom, i (2) vanjskoj/objektivnijoj koja prati različite faze impostacije dijaristice (od sasvim školskih preko knjiških do osobnijih zapisa), rodne aspekte ženske književne prakse kao i tragove naknadnih intervencija u dnevničke bilješke na koje se referira i sama autorica. Cilj je rada argumentirati percepciju ugledne Koprivničanke Božene Loborec njezinim intimnijim pisanim tragovima – jednako kritičnim prema samoj sebi, obrazovnom sustavu, književnom kanonu, unutarnjim i vanjskim političkim zbivanjima; socijalnoj slici Koprivnice, u rasponu od vlastite obitelji preko učionice i zbornice do sasvim konkretnih jakih i slabih protagonista lokalne povijesti druge polovice dvadesetog stoljeća.

Svakako treba spomenuti da je dio građe uglavnom tiskanog i pisanog karaktera Božena Loborec još prije smrti ostavila Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" u Koprivnici: službenu dokumentaciju vezanu za knjižnicu, desetak osobnih fotografija, članske iskaznice društava, obimnu dokumentaciju književnog priloga *Glasa Podravine*, *Ruke*, koji je uređivala ili bila u uredništvu, kao i nekoliko dnevnika – dnevničke bilježnice putopisnog i putopisno-planinarskog karaktera (1975.-1979.), dnevnik rada *Ruku* (1977.-1978.) te *Delegatski dnevnik* o delegatskom/odborničkom radu u Skupštini općine Koprivnica i Zajednici općina Bjelovar (1982.-1986.).

Zajednički moto svim dnevničkim zapisima Božene Loborec, naveden njezinim riječima, mogao bi biti: „Za 50 godina ili kasnije, sigurno će nekome biti zanimljivi ovi moji zapisi jer će oni biti dokument ovog moga, sadašnjeg vremena.“

BIOGRAFSKE BILJEŠKE SUDIONIKA KOLOKVIJA

Doc. dr. sc. Mario KOLAR književni je povjesničar, kritičar i urednik. Docent je na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci gdje predaje kolegije iz moderne i suvremene hrvatske književnosti. Iz tog područja objavio je četiri knjige i stotinjak članaka.

Dr. sc. Tea ROGIĆ MUSA književna je povjesničarka i leksikografkinja, urednica književnosti u izdanjima Leksikografskoga zavoda "Miroslav Krleža" i viša znanstvena suradnica u polju filologije. Doktorirala je tezom o metaforici u pjesništvu Krakovske avangarde. Kao povjesničarka književnosti bavi se hrvatsko-poljskim književnim vezama u XIX. i prvoj polovici XX. stoljeća, pjesništvom novije hrvatske i poljske književnosti te istraživanjem književnopovijesne građe koja dokumentira književnost, napose pjesništvo, navedenih razdoblja.

Mihaela CIK diplomirala je povijest umjetnosti i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a od 2022. godine zaposlena je kao kustosica u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu. Područje njezinoga stručnog interesa obuhvaća istraživanje odnosa književnosti i likovne umjetnosti te recepcije umjetničkih djela.

Akademik Dragutin FELETAR rođen je 1941. u Velikom Otoku (Legrad). Kao novinar i prosvjetitelj djelovao je u Čakovcu i u Koprivnici (do 1983.) te bio redoviti profesor na Geografskom odsjeku i dekan PMF-a u Zagrebu. Bio je veliki meštar Družbe "Braća Hrvatskoga Zmaja", za člana suradnika HAZU izabran je 2006., a za redovitog člana 2016. godine. Napisao je stotinjak knjiga te veći broj znanstvenih radova i članaka (dobar dio o Podravini).

Dražen Ernečić, viši kustos Muzeja grada Koprivnice, prof. povijesti, bavi se kulturnom povijesti grada Koprivnice i Podravine od 13. do 21. stoljeća. Autor stotinjak stručnih članaka u katalozima, časopisima i periodici, autor i kustos 80 tuzemnih i inozemnih izložbi, urednik stotinjak zborničkih i knjižnih izdanja. Član Matice hrvatske. Sudionik 11 tuzemnih i inozemnih stručno-znanstvenih skupova.

Marijan ŠPOLJAR, povjesničar umjetnosti, muzealac i galerist. Priredio je više od 300 izložaba, objavio više stotina stručnih, znanstvenih i novinskih tekstova u različitim publikacijama i medijima, a ko/autor je 25 knjiga iz umjetnosti, kulture i ostalih društvenih područja. U penziji, ali neumirovljen.

Dr. sc. Dijana SABOLOVIĆ-KRAJINA, knjižničarska savjetnica, zaposlena je u Knjižnici i čitaonici Fran Galović Koprivnica. Područja su njezinoga znanstvenog interesa sociološki aspekti čitanja, pismenosti i djelovanja narodnih knjižnica. Autorica je pedesetak stručnih i znanstvenih radova u domaćim i stranim publikacijama te stručno-znanstvene knjige *Narodne knjižnice u tranziciji – sociološki aspekti* (2020.). Urednica je pet monografskih i su-urednica triju stručnih publikacija.

Izv. prof. dr. sc. Lidija DUJIĆ zaposlena je na Odjelu za komunikologiju, medije i novinarstvo Sveučilišta Sjever. Područja su njezinih znanstvenih interesa medijska pismenost, rodni studiji, povijest hrvatske književnosti i kazališta. Autorica je nekoliko beletrističkih naslova i dviju književnih studija *Ženskom stranom hrvatske književnosti* (2011., 2014.) i *Zovu ih književnicama* (2019.) te suautorica više udžbenika i priručnika.

IZBOR IZ POEZIJE BOŽENE LOBOREC

Čez mene ljudi idu

Od jutra do mraka, od mraka do jutra
čez mene ljudi idu, celi karavani,
tak je bilo denes, fčera, tak bu zutra
da čez mene idu si meridijani.

Obračaju se dnevno prošecije cele:
stranjski i domaći i velki i mali.
Kulke su kolone nutri se ogrele
i kulki su tragi od cipel ostali.

Zlizani je pocek, rasklimala se vrata,
od srca je kamen ostal još vu meni
i nema ni majke, ni oca, ni brata
koj bi srce dal da kamena zameni.

Čez mene ljudi idu, 1970.

Fčera i denes

Fčera još bila sem zločesti mač
oštri, britki, srditi.

Denes sem samo list na dežđu
v zemlu zabiti.

Fčera sem bila oblak od tuče
bremeniti.

Denes sem samo sramežljivi stih
v ladicu skriti.

Fčera sem bila vojska, juriš, bajoneta,
a denes sem tihi korak na kraju sveta.

Čez mene ljudi idu, 1970.

Fazanka

Stoji sunce v polu, okruglo i goreče,
velki, črleni, pun žara tanjur,
tenja k tenji v kuruzi se vleče
i pita jena drugu kulko je već vur.

Plavo nebo črna začehnula je vrana,
zajec se prestrašil zibice od vetra,
a ja hodam, hodam, hodam kak pijana
pod suncem zašpendlanim za frtun sv.
Petra.

Dok sa pogrblena mirišem detelinu,
po polskomu putu vlečem svoja kola
i čekam da sunce opane dol v prašinu
ja – zapregnjena fazanka vu sred pola.

Čez mene ljudi idu, 1970.

Štefinini bajkači (dio)

Kaj je - je:
bajkačov pun puncati je ov naš planet
i zadenu se za čoveka čim dojde na
svet.

Če se ne znaš paziti,
začas te moru zgaziti.
Ak ne znaš gde je mina,
zideš kaj naš Štefina.

On se bormeš dal i jašiti i strašiti,
vleči, natezati, družgati i muzgati.
Tak su ga dugo pehali
dok ga nesu raščehali.

Bajkači, 1984.

Kameni međaši (dio)

*Partizanskim ranjenikom na Papuku
njihova bolničarka posvećuje*

I

O golubeki, o sokoli moji
na staremi ponjavami,
krvavi moji drugovi,
puntari moji sokoli,
međaši moji kameni,
bolničarka vaša
zanevek je z vami.

II

Na stolu drvenom jen puntar zmučeni,
jen puntar stari ne stol polegnjeni.

Nad rukom čovečjom rastrganom
misel ljudska jedva dostigavle istinu.

Od užasa bleđa i nema, v omamlici
vodu pijem,
zgubljena vu mraku trpljenja vekovečnoga.

A onda je ruka, puntarska teška ruke,
kaj smo ju s pilom kak granu prepilili,
vu staru vedricu opala.

Moje su oči jedva preživle:
one su samo mudre knjige čitale
one su samo oblake lovile.

O. ruka, krvava ruka vu vedrici krvavi,
kulko su te put moje vusnice prizvale,
kulko su te put moje zdrave stisnule

Posle smo ju vu šumu zakopali.
Bilo je tam jeno takvo mesto.

Podravski zbornik, 1984.

Koprivnička mikrologija

Pod lasmi čelo kaj Štefovo oranje:
brazda na brazdu nalegla debelu.
Čkomi kaj da je verestuvanje,
truden spuhavle kaj marha v nedelu.

Zgledi kaj obojek, veliju naše babe,
sigurno loče dok v hižu se zapira.
Pogleni, suseda, na prelo od tarabe
s kojom te drempacec ve vrhnje obira.

I tak naše babe čez prelo buliju
i ftičeju prste v tuđu drob.
Čoveku negda su kožu zoguliju
puno predi neg ga denu v grob.

Bajkači, 1984.

Prva iskustva

Jedno večē, narogušeno, dječak je bio
mečava
raskopčan pred vratima ormara,
a onda se povukao umoran
jer su zinula vrata bidermajera
i podmetnula mu crminu stamenu
uokvirenu drvetom.
Budalast je još bio dječak golubinjih
očiju
kad je pred prvom noći ustuknuo
prneražen što je vidovit postao.
Plakao je dugo u krilu jastuka
što mu se tama ukazala
u obliku žene koja ga je rodila.

Dječak je korak do prašume, 1989.

Vjetrokaz

Ti nećeš moje iskustvo, što će ti ono kad nije tvoje. Samo se svoje rane cijene, samo svoje bole. Moje zvono još budi samo mene, broji moje dane i noći u kojima se nemilo sudaraju

zvijezde. Ako sam prenaivno i htjela biti tvoja dobra vila, znam: zamaraju uvijek iste priče. Vlastitih djela željan prezireš moje duge monologe, moje savjete, moje prijekorne riječi i zato i ne znam može li biti sloge među nama dok jedno mora da kleči i samo sluša, sluša, sluša i sluša što mu onaj drugi dobrohotno nudi.

Sva moja nutrina oduvijek se gnuša uspavlivanja. Volim dan što se budi. Ti si ta zora pa idi, idi sam u oluju makar i zlosretan, napuni šarenu zdjelu do samog vrha. Idi, pijanci već se čuju.

Za tobom će ići tek bora na mom čelu.

Dječak je korak do prašume, 1989.

Kad bismo bili zečevi

Čovjek u smrtnom strahu ide u stopu za čovjekom, makar naprijed bila lubanja.

Kad nam ne preostane ništa osim sličnosti, kad nas lanac ruku još jedino nadživi, kad ticalima tuđe noge tražimo, smrtnici, bilo bi dobro da smo zečevi.

Bilo bi dobro da smo zečevi; oni u smrtnom strahu na sve strane trče i vraćaju se zadihani da bi se voljeli

*Kad bismo bili zečevi :
(izabrane pjesme), 2005.*

Himna mome gradu

Sva moja sjećanja, radosti i tuge, gordosti i poniženja urezana su u njegovu ime. Optužujem ga i nazdravljam mu, prkosim i ugadam, volim ga i kunem. Od njegovih sam ulica sazdana, od njegovih opeka sazidana, od djeteline sam s njegovih polja, od njegovog žitnog klasja, od njegovih trava. Sva sam od mirisa njegovih ruža, od njegove prašine, od dima njegovih tvornica, od njegove kiše, od njegove grmljavine. Berem njegove osmijehe, gutam njegov plač, vezem njegov govor, pjevam njegovu pjesmu.

Tragove mu kao pečate nosim na rukama, u kosi, u hodu, u mislima.

Njegova sam ljubav i njegova mržnja. Njegova sam tradicija i njegova buna. Njegova volja i njegov strah.

Samo je jedan takva grad.

Koprivnica.

Jer samo su ovdje krovovi i podrumi građeni od moje ljubavi.

Boliš me, ali samo su tvoje ulice i moje ulice, tvoja dvorišta i moja dvorišta, tvoji hljebovi i moji hljebovi.

Ima gradova i ljepših i većih, i bogatijih, ali samo se u tebi može biti bogat kao što sam ja bila i sretan kao što sam ja

bila. A bila sam i najbogatija i najsretnija, i najnesretnija. Ti si moja elegija i moj ditiramb. Na tvojim je stranicama ispisano moje djetinjstvo, moja mladost i sve moje ljubavi. Sve su moje boli utkane u tvoju košulju. U tebi sam upoznala i vukove i jaganjce i mrave i stjenice i orlove i slavuje, hrome korake, veselo marš i ratoborno propinjanje. Ti si pokupio stado moje radosti, progutao oblake mojih nemira. U tebi izgorješe moje godine. Ti si mi najnemilosrdnije zario u grudi svojih tisuću noževa, ti si mi najnježnije povijao rane. Ti si mi poklonio svoje šume, svoje livade, svoja gumna i vinograde. Ti si me kao bršljan sapinjao na rastanku, ti si me čekao s tvojim dimnjacima, ti si me pozdravljao svim svojim prozorima kad sam se stonogo vraćala.

Postoje meridijani, postoje ostrva, luke, prostori, ali samo ti imaš osmijeh koji se ne zaboravlja, zemlju, sunce i stopala zbog kojih strepim, korijenje, raskršća i hod što se prepoznaju.

I kad odem, neću otići. Neću otići jer ćeš me ti uvijek umivati svojim kišama i pratiti svojim gromovima, jer ću uvijek disati tvojim plućima i živjeti tvojim srcem.

Vežali smo se čvrstim lancima: ti – moj grad i ja – tvoj pjesnik i slavitelj, tvoj sokolitelj i zdvajatelj, tvoj zagovaratelj i prijatelj, tvoj kovač i žrec, tvoja svadljiva i tvoj najodaniji poklonik.

Okovani smo istim satom, istim licimam, istim očima.

Tvojim su mi sokom ispunjene žile, tvoj mi je trepet u grlu, hrpi nas ista potreba, raspogađuje isti prebol, ushićuje ista svetkovina.

Tečem tvojim žljebovima, plačem tvojim porazima.

Žanjem tvojim srpom i sanjam tvojim snom.

Ti si moja krletka.

Krletka ljubavlju ispletena.

*Kad bismo bili zečevi :
(izabrane pjesme), 2005.*

Izvor: Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Izvor: LOK : list Općinske konferencije saveza socijalističke omladine Hrvatske
Koprivnica, br. 5 , Koprivnica, 1979., str. 8 (snimio: Stjepan Kolarić)